

Dr. ARNOLD RAKERS:

de sassische spraake te oold en te stark um verleuren te gaon

„De spraake trekt zik wa wat terugge, zee hooft zik nich in de steden op of op de boulevards, zee hooft zik stille: dee hooft zik stark. De mooderspraake broekt ons nich, dee vecht 't zölf wa oet. Der zölt altied wier leu kommen, dee in de spraake leaft. De sassische spraake is te oold en te stark um verleuren te gaon, ook al is de sassische gemeenschap wa wat verbrökkeld.“ Aldus Dr. Arnold Rakers op de eerste Twentse schrijversbijeenkomst van dit jaar.

De naam «Algemeen Beschaafd» mut weg

Diverse belangrijke onderwerpen, welke elk voor zich een volledig programma zouden kunnen vullen, werden door Dr. Rakers op bovengenoemde bijeenkomst summier behandeld.

„De beste spraake is de spraake van de dichters“, betoogde spreker. „Algemeen Nederlands en Algemeen Duits is de dichterspraake, de spraake, dee 't beste is verzorgd. Dat wil nich zeggen, dat nen mooderspraaker nich beschaafd kan kuieren. Dat is ne verkeerde opvatting oet vrooger tied en een gevolg van de Verlichtinge. De naam A. B. (Algemeen Beschaafd) mut weg. Daor mut wiejas mooderspraokers veur vechten. De algemene landstaal mut hetten: Algemeen Nederlands.“

Hervorming was nich neudig west...

In grote lijnen ging Dr. Rakers de ontwikkeling na van de mooderspraak; (de Heliand - 9e eeuw, Oudnederduitse en Oud-middelnederlandse teksten). Monniken schreven vele stukken niet in het Latijn maar in de taal van het volk; („Hier volgt de Pater Noster to Duude, hier volgt ook den Credo to Duude.“) In het klooster Frenswegen bevinden zich waardevolle teksten en bewerkingen van alle Windesheimse congregaties; (Geert Groote 1340-'84). „Der zit méér achter de ontwikkeling van de mooderspraak; oons hele leven zit daor achter: of het lukt met oons tusken leaven en dood. As dizze ontwikkeling duur gaon was, was er

gin Hervorminge (Luther) neudig west“, aldus Dr. Rakers, die er verder op wees, dat het Nederduits en het Oostnederlands één algemene, internationale spraake vormden voor de handel. Deze „Hanze-spraak“, dan wat oostelik, dan weer wat noordelik gekleurd, was in Assen, Deventer, Groningen, Osnabruck, Bremen, Hamburg en andere oude handels-steden de algemene voertaal. (Vervolg op pag. 9)

TWENTELAND

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP - DE STRUCTUUR
DE NATUUR - DE MENSEN - HET
LEVEN - DE KULTUUR - DE VOLKS-
TAAL - DE GESCHIEDENIS - DE GE-
BRUIKEN - DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. G. J. H. VLOEDBELD

NR. 5 MEI 1962 1^E JRG.

Inhoud van dit nummer

Dr. Arnold Rakers over het Sassisch:	pag. 1
Het oude stadhuis van Almelo:	pag. 2, 3
Twente van maand [tot maand:	pag. 5
Lusthof der Edelen:	pag. 7
Oud-Twentse namen:	pag. 9
Stiepel-teken:	pag. 11
Pinksterbruidjes:	pag. 13

Verder in dit nummer een
aantal bijdragen in 't Twents

Redaktie en Administr. TWENTSE POST
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 7987
Bank: De Twentsche Bank N.V. Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.60 per jaargang
Losse nummers 35 cent per exemplaar
Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

Het oude stadhuis van Almelo

Reeds 14 jaar bestaan er restauratie-plannen voor het oude stadhuis (Verkeershuis) van Almelo, zonder dat er verandering is gekomen in de verwaarloosde toestand van dit historisch waardevolle gebouw.

(Zie pag. 2 en 3 van dit nummer)

het oude

STADHUIS

van Almelo

„sluitstuk van de
historische drie-éénheid
kasteel - kerk - stadhuis”

Almelo, de derde van „De Grote Drie” der Twentse steden, is geen „monster-achtige” stad van huizenmassa's naast huizenmassa's, fabriekscomplexen naast fabriekscomplexen en winkels naast winkels, ook al vindt ge er een unieke, 2 kilometer lange winkelstraat met grote warenhuizen en hypermoderne zakenpanden naast oude gebouwen met vooroorlogse gevels, en zijn er talrijke fabrieken en grootbedrijven, die hun aantrekkingskracht uitoefenen óók op mensen van buitenaf, waarvan er zich velen metterwoon in Almelo hebben gevestigd, zodat ook hier hele woonwijken en grootstedse flats de voortdurende bevolkingsgroei mede moeten helpen opvangen. Integendeel. In Almelo vindt de jachtige mens van deze tijd soelaas, want er ligt een verademend evenwicht in de verhoudingen van deze stad, er is van alles niets te veel of te weinig*), huizen, winkels, bedrijven en industriën wisselen zich af in een prettige regelmaat, en wanneer ge wandelend door het centrum van Almelo aan de prachtige zakenpanden de vooruitgang constateert van een zeer actieve middenstand, dan krijgt ge af en toe toch nog gelegenheid om - temidden van veel moderne architectuur - rust te vinden bij oude, vertrouwde steunpunten, waaronder het uit 1690 daterende stadhuis wel mag gelden als het meest in het oog springende brokje verleden.

Te zijner tijd, als het „Marktplan” zijn beslag zal hebben gekregen, er-

vaart men, komende bijvoorbeeld van de spoorwegovergang bij het station, de opéénvolgving: straat met gerechtsgebouwen - Markt - stedelijk centrum met winkels en warenhuizen - de „Oude Markt” met oude stadhuis (thans Verkeershuis) en de Hofstraat met Kasteelpark. Een opéénvolgving waarvan men hoopt, dat zij in de toekomst het evenwicht in de verhoudingen van de stad nog méér zal accentueren...

Ten aanzien van het oude stadhuis, dat de vreemdeling een stedelijk verleden doet vermoeden, schreef de bekende Almeloëse historicus mr. G. J. ter Kuile onder meer:

„Tijdens het leven van Adolph Hendrik (van Rechteren) en zeker wel met zijn instemming en medewerking bouwde de stad in 1690 het nu nog bestaande oude stadhuis op de plaats van het in 1489 genoemde «raethuis», het eenvoudige rechthoekige gebouw, dat, hoezeer ook door het nageslacht gewijzigd, toch met zijn krachtige pilasters en slank houten torentje, een bijzonder bekoorlijk accent in het stadsbeeld vormt.”

En elders in dit boek:

„Slechts weinige schreden verderop verrees aan de Grootestraat althans sinds 1489 het stadhuis, in 1690 opnieuw «hegt en vierkant gebouwd», in de jaren 1778 en 1779 hersteld en gerestaureerd doch grotendeels bedorven, tevens dienend voor gevangenis en nog heden Almelo's kernachtigst monumentje, versierd met vroolijke achthoekige dakruiter, dragend een

Hoe de Almeloëse Raad discuseerde over het oude stadhuis

(Verslag gemeenteraadsvergadering van Donderdag 21 december 1961)

Mevr. Schut (VVD) gaf als haar mening te kennen, dat Almelo het Verkeershuis moet behouden. Het is altijd een rustiek gebouw geweest en kan het weer worden. Als het gerestaureerd wordt is het een sieraad en zal het bouw-technische waarde hebben.

De heer Trienen (KVP) noemde het oude stadhuisje een lelijk gebouw mede door de pleisterlaag welke bij restauratie behouden blijft. Is het gebouw op historische en architectonische gronden zo waardevol, dat het op het belangrijkste punt van de city een curiositeit mag vormen, een storende onderbreking van een wand van moderne winkels? Dit simpele bouwsel zal een rareitje zijn in het moderne stadscentrum. Het nageslacht zal er ons om beschimpen en uitlachen.

De heer Morsink (namens de gehele P.v.d.A.-fractie): Ik kan begrijpen, dat men het oude stadhuis wil handhaven en in goede stijl weer optrekken. Bij het gebouw kent men een verkeersprobleem. Maar in de toekomst zal het verkeersknooppunt verlegd worden, wanneer er een parallelweg zal zijn aangelegd. De restauratie zal inderdaad wel veel geld kosten. Maar wij hebben toch al zo weinig van dergelijke gebouwen in Almelo. En... het is óók mogelijk, dat het nageslacht ons dankbaar zal zijn om deze curiositeit in een moderne straatwand. De heer Holsbrink (PCF): Wat is de historische waarde?

Met het geld, dat er tegen aan moet worden gegooid om "het ding overeind te houden" zouden andere zaken in de stad kunnen worden bekostigd. En trekken de burgers die vóór het behoud van het oude stadhuis vechten, zelf ook hun portemonnaie? Daar heb ik niets van gehoord. Voorlopig behoud ik mij mijn stem voor. De heer Israëls (VVD): Het oude stadhuis is architectonisch - naar mijn smaak - mooi. Maar het staat scheef. Er zal heel wat aan moeten gebeuren. En er zou geen pleisterlaag meer op moeten komen. Als ik de huidige toestand van het gebouw zie, adviseer ik: breek af en bouw het in een nieuwe rooilijn op.

De heer Frederiks (P.v.d.A.): Is het wel mogelijk om het oude stadhuis te restaureren? De eerste verdieping hangt volkomen uit het lood. Laat deskundigen onderzoeken of restauratie zin heeft. Het hele ding is verzakt en gammel geworden. Als het niet gerestaureerd kan worden, dan moeten we het laten her-opbouwen.

De heer Vloedbeld (KVP): Ik betwijfel of het mogelijk is het „geval” in het lood te krijgen. En ik ben tegen bepleistering. Het behoort schoon metselwerk te zijn met een bepaalde soort oude stenen.

De heer Van Zuidam (KVP): Het Verkeershuis karakteriseert Almelo overal in 't land. Maak er een koffiehuis, een taveerne van. Maar... het moet een ongepleisterd gebouw worden.

De heer Strabbing (VVD): Ook de katholieke middenstanders vroeger - dat bleek dezer dagen op een vergadering - niet om afbraak. Maar: laten B en W eerst door deskundigen een onderzoek doen instellen naar de mogelijkheden van restauratie.

De heer Van Baaren (PCF): Als restauratie niet mogelijk

is, moet het huidige voorstel van B en W onvolledig genoemd worden. Het is mij om het even of het Verkeershuis er blijft of niet. Is het wel verdedigbaar voor zo'n bouwvallig ding zoveel geld uit te geven?

Mr. Roolvink (KVP): Almelo heeft weinig van dergelijke monumenten. Het Verkeershuis is een symbool voor Almelo. Wij moeten het handhaven. En wat geeft het, dat het uit 't lood hangt? De toren van Pisa is toch óók scheef! Maar ik wil weten, of restauratie wel mogelijk is.

De heer Van Amerongen (PCF): Als het een bijzonder gebouwtje is, dan hebben wij er bij de behandeling van het Marktplan weinig rekening mee gehouden.

De heer De Jong (CPN): Geef eerst voorlichting, of restauratie wel mogelijk is.

Op voortreffelijke wijze ging wethouder Overmeen op deze spraakwerval in (zie kolom 3 van nevenstaande pagina).

Toen het op stemmen aan kwam, stemden slechts vier raadsleden tegen: de heren van Amerongen (PCF), van Baaren (PCF), de Jong (CPN) en Vloedbeld (KVP). Laatsgenoemde wenste slechts vóór te stemmen, als hij de verzekering kreeg, dat het gebouw bij restauratie géén pleisterlaag zal krijgen. Die verzekering kon wethouder Overmeen hem, zeer tot zijn spijt, ongetwijfeld, niet geven.

De heer Trienen (KVP), welke tijdens het debat de grootste tegenstander bleek, verliet - wegens verplichtingen elders - de vergadering voordat de stemming plaats vond.

windijzer met het Stadswapen . . . Tweemaal per week placht daarvoor de markt, voornamelijk de koormarkt, te worden gehouden juist daartegenover op het pleintje naast de watermolens was de plaats, waar van ouds «de Justitie placht gedaan» te worden waar dus telkens als het nodig was voor een executie galg en rad of kaak werden opgericht."

Aldus mr. G. J. ter Kuile over het oude Almelse stadhuis, waaruit de historische betekenis van dit gebouw nog eens aan het licht moge treden.

Omdat het voortbestaan van het oude gebouw — vroeger het centrum van stadsbestuur en stedelijk leven — afhankelijk is van een spoedig restauratie, heeft de gemeenteraad van Almelo op Donderdag 21 december van het vorig jaar een vergadering aan dit onderwerp gewijd en zich met slechts 4 tegenstemmers uitgesproken voor behoud en herstel van dit architectonisch en historisch waardevolle monumentje, waar eeuwenlang het hart van de stad heeft geklopt; de kosten van deze restauratie worden geraamd op ongeveer f 150.000. **)

Niet minder dan 15 raadsleden hebben er het woord over gevoerd, en het waren bepaald niet alleen lofuitingen

over schoonheid en waarde van het oude stadhuis, welke een aantal voorstanders op de publieke tribune te horen kreeg . . . (zie: «Verslag gemeenteraadsvergadering van Donderdag 21 december 1961», pag. 2 van dit nummer).

Inmiddels is er al weer bijna een half jaar verstreken, zonder dat er uitzicht is op een restauratie van het gebouw. De toestand van het oude stadhuis is echter van dien aard, dat met het nemen van ingrijpende maatregelen niet lang meer gewacht mag worden.

Wij slaan de plank stellig niet mis wanneer wij beweren, dat het ook de wens zal zijn van vele Twentenaren buiten Almelo, dat dit karakteristieke gebouw voor stad en land van Twente behouden blijft. In een tijd, waarin onze streek — welke vele jaren een eigen geschiedenis heeft gevolgd die haar stempel drukte op volk en landschap van Twente — de vertrouwde gelaatstreken en contouren van haar gezicht dreigt te verliezen, moge geen inspanning te groot zijn om te behouden, wat niet strikt noodzakelijkerwijs behoeft te verdwijnen. Moge de historische drie-éénheid kasteel - kerk - stadhuis een harmonisch geheel blijven vormen in het stadsbeeld van Almelo.

na ettelijke wijzigingen te hebben ondergaan, de goedkeuring van genoemde commissie kunnen krijgen en dit leidde er toe, dat door de Minister van O.K. & W. een rijkssubsidie werd toegekend van 40 pct met een maximum van f 34.000, welke beslissing voor de Prov. Staten van Overijssel aanleiding was eveneens een subsidie toe te zeggen en wel van 20 pct van het rijkssubsidiebedrag met een maximum van f 6.800. De totale kosten van het project werden toen geraamd op f 105.000, welk cijfer nu vanzelf niet meer kon worden aangehouden

Waarom de „stadhuis-kwestie” is achtergebleven

Op de raadsvergadering van 21 december van het vorig jaar zette de Almelse wethouder Overmeen diverse remmende factoren met betrekking tot het oude stadhuis nader uiteen. In 1948 werden over de restauratie eendeloze onderhandelingen gevoerd o.a. met Monumentenzorg. Het ging o.a. over de subsidies. Daarna kwamen de tekeningen van architect Jans aan de orde. Men wilde restauratie in oude handvormsteen. Maar daar was Monumentenzorg vierkant tegen: pleisterlaag en anders geen subsidie, was de conclusie, waarbij het gemeentebestuur zich in 1954 heeft moeten neerleggen. Eind 1955 werd bekend, dat het rijk f 34.000 subsidie zou geven, en de provincie ca. f 7000. Maar toen kwam de voor de gemeente zo slechte tijd van geldschaarste. Slechts kasgeldleningen tegen een zeer hoog percentage waren mogelijk. En daarom is de stadhuis-kwestie achtergebleven.

B. & W. zullen thans met spoed aan het werk gaan en de gemeenteraad behoudt het recht een afwijzend standpunt in te nemen, wanneer mocht blijken, dat de restauratie aanzienlijk meer zou kosten dan thans geraamd is (f 150.000, waarvan f 90.000 voor rekening van de gemeente zou komen).

De heer overmeen betoogde, dat het oude stadhuis zeker waarde heeft voor Almelo, wat de leeftijd zowel als wat de architectuur betreft. En Almelo heeft op dit gebied niet al te veel . . . Spreker meende, dat 't verkeer in de toekomst bij het oude stadhuis veel minder gevaarlijk wordt, al zal er voor het smalle trottoir niet gemakkelijk een oplossing kunnen worden gevonden. In feite zal het oude stadhuis in de toekomst aan een intiem pleintje komen te liggen. In het Marktplan past het gebouw best wel.

Het is niet ondenkbaar - aldus de heer Overmeen - dat de VVV in de toekomst elders zal worden gehuisvest, en dat dan in het oude stadhuis (Verkeershuis is niet zo'n goede naam) een Oud-Hollands restaurant komt. Financiële steun van de burgerij, zo besloot de wethouder zijn betoog, zou zeer welkom zijn; maar dan op initiatief van de burgerij zelf.

*) Deze ontboezeming slaat vanzelfsprekend niet op het woningtekort, dat óók voor Almelo een onderwerp is met netelige facetten, evenmin als op de financiële armslag, waarvan een gemeente nu eenmaal verzekerd dient te zijn om de met de ontwikkeling samenhangende investeringen te bekostigen.

**) Reeds vroeger (de kwestie was al in 1948 aan de orde) is voor de restauratie van het Verkeershuis een plan ontworpen, dat is voorgelegd aan de Rijkscommissie voor de monumentenzorg. Dit plan heeft,

MODERNE ARCHITECTUUR IN ALMELO

Op de foto rechts het nieuwe pand van de firma Heeringa, gebouwd op de plaats, waar voorheen de Incassobank haar kantoren hield. In het midden de nieuwbouw van het Dagblad v/h Oosten, het eerste pand dat in het „Marktplan” gereed gekomen is. Op de linker foto de voormalige A'dam. Bank, waarin thans firma G. H. v. d. Veen is gevestigd.

Tubbergen met Vasse en Hezingen

Rustige, bosrijke
omgeving

Eenvoudige en
gemoedelijke be-
volking

Lage pension-
prijzen en lage
belastingen

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

almelo

STURKA
kleere
haalt ze
veur kleen en groot
biej

Jan Buddingstr.

MARKTSTR. 34

Fa H. E. Rhebergen & zn.
Dames- en Herensalon

Parfumerie- en Toiletartikelen
Marktplein 18 tel. 4381

BOERENLEENBANK

Almelo

verzorgt alle bankzaken

Oranjestr. 2, Tel. 3528 - Bijkant.: Acaciapl. Tel. 6028

Olympia

Tel- en Schrijfmachines

G. H. v. d. VEEN

ALMELO. Tel. 2666

HENGELO. Nieuwstr. 38, Tel. 3159

◆ **Hermann Rempelman** ◆

Opgericht 1899

GROTESTR. 61 - Tel 3276

Corsetspecialzaak

Corsetten, Tricotages, Kousen

Atelier voor maatwerk

WIST U...

dat de **Gemeente Wierden** waartoe behoren de dorpen Wierden en Enter alsmede de buurtschappen Hooge Hexel, Notter, Zuna, Rectum, Ypelo en Enterbroek, zeer veel van haar echt Twense sfeer heeft weten te bewaren.

Mogen wij U eens tot een bezoek uitnodigen? Het Gemeente-bestuur.

In vroeger dage daansen de leu op de dell' 'n veertoer. Weer vól later 'n zeuvenspoonk. Rechtervoort foxtrot, wals en cha cha cha in niejmoedse daansscholen:

Ans en Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Jan Pezie SINDS 1873

ALMELO

Voor betere **Heren- en Juniorkleding**

Veur MEUBELS en allens, wat er zo biejkomp kieken, naar:

TOON a.d. **Tuinstraat**

Tel. 3880

FOTO ROOS SINDS 1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 Hengelo

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

drogisterij - parfumerie
PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

WELLER naaimachines

breimachines

ALMELO Grotestraat 154

Tankstation C.A.V.V.
Bornerbroek

LEVERT U: [Tel. 5408-234
SUPERBENZINE - BENZINE
GEM. SMERING - OLIËN en VETTEN
Goede service. matige prijzen.

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 485 - ALMELO

Landhuis' Grafisch Bedrijf
de drukker voor de tukker

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN

in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij: **ALMELO**

Nutsspaarbank
UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIJRDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Coöperatie
De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COöP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

CHEMISCH REINIGEN
VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!

TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

Twente van maand tot maand

De kwestie van de restauratie van het oude stadhuis van Almelo (we spreken liever niet van „Verkeershuis”) heeft niet „zo maar” aandacht gevonden in de Twentse Post. De zaak houdt de gemoederen in Almelo al vele jaren bezig, en feitelijk kan men haar zien als een standaard-voorbeeld van de strijd tussen de mensen die oude typerende punten van land en steden van Twente wensen te behouden en anderen die willen dat alle herinnering aan vroeger „provincialisme” en „kleinsteedsheid” maar zo snel en zo drastisch mogelijk moet plaats maken voor moderne, eigentijdse bouwwerken. Deze strijd treft men overal in Twente aan.

Is het niet onder meer daarom, dat telkens opnieuw de tegenstelling „autochtone-Twenten” en „neo-Twenten” tot botsingen leidt? De kranten hebben al verschillende, soms heftige polemieken in hun kolommen beleefd, waarbij zulk een „verouderd” bouwwerk de aanleiding vormde - of bijvoorbeeld het feit dat een meneer zich er over beklaagde dat de kindervagen van zijn kleindochtertje niet over het smalle trottoir bij het oude stadhuis van Almelo kon passeren: dñs, concludeerde hij, staat het bouwsel in de weg . . . En daar had je het gegooi in de glazen: ergens zijn de autochtone Twenten bijzonder gevoelig . . .

Mag ik nog eens dat simpele woord van Johanna van Buren aanhalen, dat zij schreef naar aanleiding van een bezoek van honderd leden van „Ov. Regt en Gesch.” aan Hellendoorn in 1927, waarbij vooral de oude Hellendoornse kerk en toren in de belangstelling stonden:

„Al 't volk det hier kump, vremde dames, heer'n. Dee komt oonzen toren bekieken en eer'n. Zee kñnt um wal mooi vinnen zooase daarsteet! Mar . . . leef hebb'n azz' wiej doot . . . dat [kñnt z'um toch neet . . .”

Duidelijker kñn niemand het zeggen.

Almeloos oude stadhuis: standaard-voorbeeld van regionaal denken

Toen een jaar of 30 geleden de fantastische iepenlaan rond Huize Almelo gekapt werd, stonden 'n paar bejaarde Almelose paolbörgers met tranen in de ogen die ruïneuze vernietiging aan te zien. Onbegrijpelijk? Wie dat denkt, begrijpt niets van de waarde der dingen. Voor hem is geen enkele traditie van waarde. Hij doet verstandig door over deze zaken te zwijgen, omdat ze hem niet raken.

Wat is dan wel de waarde van het oude stadhuisje? Dat vroeg ook een Almeloos raadslid bij de behandeling van het voorstel tot restauratie. De oplossing is simpel. Zij ligt in de historie van deze stad, ontstaan

rond het in de 12e eeuw voor het eerst genoemde „castrum de Almele”, rond de in 1236 gebouwde eigen kapel van de heren van Almelo (nu N.H. kerk) en het uit 1690 (eerder van 1489) daterende „raethuys”. Het is deze „drie-éénheid” — adelijk-, kerkelijk- en burgerlijkbestuur — die de stad door heel haar bestaan beheerst heeft. Het is deze drie-éénheid die de grote charme van Almelo uitmaakt en die dus waard is voor het nageslacht behouden te blijven.

„Wat kunnen wij de vreemdeling in onze stad aan merkwaardigs bieden?” vragen sommige huidige inwoners van Almelo zich af. Het antwoord ligt nu voor de hand. En wil de overheid deze voor een stad in 1962 unieke situatie volledig uitbuiten, dan zorge zij dat er een mogelijkheid geschapen worde voor een wandel-verbinding binnen deze driehoek kasteel-kerk-stadhuis. Het feit dat deze driehoek vrijwel wordt ingenomen door „het kolkje”, een prachtig plekje natuurschoon, maakt een spoedige verwezenlijking van dit plan nog te meer wenselijk. Daarin is dan vanzelf de restauratie van het oude stadhuis, een vrij eenvoudige sanering van de ruimte achter de majestueuse Grote Kerk én een restauratie van de Herengracht begrepen.

T.a.v. de «restauratie oude stadhuis» deelde wethouder G. H. J. Overmeen ons mee, dat er nog zeer kort geleden een „oriënterende bespreking” met Monumentenzorg heeft plaats gevonden zonder definitief resultaat.

Almelo wenst een overdekt zwembad

Zowel burgerij als gemeentebestuur van Almelo wensen een overdekt zwembad. De meningen omtrent de wijze, waarop deze wens dient te worden gerealiseerd, lopen echter uiteen. Wethouder Scholten gaf onlangs te kennen dat een bouw in twee fasen, d.w.z. eerst een open, daarna een overdekt bad, de meeste kans van slagen heeft. Bezorgd, dat een overdekt bad in het vergeetboekje zal raken, voelen anderen er meer voor, de zaak in één keer aan te pakken en een rijksgoedkeuring te vragen voor een combinatiebad.

„Hoe dan ook”, zegt Hans Dekker (foto links), „hier moet een overdekt zwembad komen, daar zijn we het allemaal over eens.” Die „allemaal” zijn de leerlingen van het Chr. lyceum te Almelo, die op 14 april met medewerking van de New Superior Band een handtekening-actie hielden voor een «overdekte».

Motel Gleunige Tuffeln - JAN KOLSTE - Enschedesestraat 205, Hengelo (O.)

Coöp. Boerenleenbank
DELLEN

Alle Bankzaken
SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-437

Boerenboend in Boorn
Vanof 1896

De boeren van Hettum, Hassel, Zeondern
[en Boorn
Bint a 60 jaar naor 'n Boend hen egaon.
Ook dee van Buur'n, Gammelke en Aozel
Tot an de wiedlôchtigsten oet Saosel.
Waorum z'oot Boorn 't voor én 'n kuunst-
[mest haalt?
Umdat eer 'n BOEND zo good bevaalt!!

Drukkerij

Schutte & Stroop

voor verzorgd drukwerk

FA. J. A. J. Strengers & Zn
Haaksbergen - Tel. 297 en 201

bronbemaling, grondboringen,
watervoorziening, sanitaire in-
stallaties, loodgietersbedrijf.

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 3041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Spaar mee bij de Boerenleenbank

Boerenleenbank
Oldenzaal

de spaarbank voor iedereen
3-3¹/₄ procent over al Uw
SPAARTEGOED
Telefoon 2580 — Giro 892439

Boerenleenbank

ROSSUM

verzorgt
alle
bankzaken

Telefoon: 05411/210

't Allerfijnste product

COÖP ZUIVELFABRIEK
EN MELKINRICHTING
„BORNE”

Voor Melk, Melkpoeder, Boter en Kaas

Coöp. Zuivelfabriek
„VOLHARDING”
DENEKAMP

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

BOERENLEENBANK

Lattrop

Spaarbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK
DEURNINGEN

- Direkt opvraagbaar spaargeld
- Deposito spaargeld

SPAREN | Boerenleenbank

BIJ | te
DE | **Ootmarsum**

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
NOTTER-ZUNA en RIJSSEN

Tel. 05480-2268 - Giro 837983
Het adres voor hooi en stroo

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle BANKZAKEN

Boerenleenbank

Denekamp

de spaarbank
voor het platteland

BOERENLEENBANK

Saasveld

Hoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en
credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

BOERENLEENBANK

De Lutte - Overdinkel
VERZORGT ALLE BANKZAKEN
Tel. 05415-259 Tel. 05423-685

ALMAN is 't hier met ees
vuur goo botter en goo kees
Coöperatieve Zuivelfabriek
Concordia Bornerbroek

Coöp. Boerenleenbank
„LOSSER”

Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Hoogste rente over Uw spaartegoed

Culturele outillage en Industrialisatie

"De culturele outillage is een zeer belangrijk criterium bij het bepalen van het woonmilieu. Hierbij wordt gedacht aan schouwburg, concertzaal, musea, hogere en middelbare scholen, sporthal, overdekt zwembad en de aanwezigheid van zalen voor allerlei doeleinden.

De grote plaatsen komen hier sterk naar voren, omdat dergelijke gebouwen alleen daar rendabel zijn. Het opvoeren van culturele uitrusting van Overijssel is één van de belangrijkste voorwaarden voor het slagen van de industrialisatie. De randstad Holland heeft vooral door haar cultureel milieu een grote aantrekkingskracht op allerlei bedrijven en diensten.

Wil de overheid het cultureel milieu in Overijssel verhogen, dan zal zij haar krachten moeten concentreren op die plaatsen, die zulk een uitrusting kunnen krijgen dat zij een concurrentiepositie met de steden in het westen kunnen verkrijgen. De grote steden komen hiervoor het meest in aanmerking." Aldus het rapport «Plaats en Taak» van het provinciaal bestuur van Overijssel, dat tevens het volgende overzicht bevat van gerealiseerde en nog te verwezenlijken voorzieningen:

ENSCHEDÉ

Categorie A:

UTS ontbreekt thans, bouw daarvan urgent; Enschedé beschikt thans over 1 goed geoutilleerd openluchtbad; een overdekt zwembad en nog 1 openluchtbad zijn beslist nodig; de achterstand aan gymnastieklokalen is groot; er zijn zonder meer nog 12 lokalen nodig; sporthal;

Categorie B:

1 Openbare en 1 bijzondere school gewenst; concertzaal; openbare leeszaal; academie voor kunst en industrie; openluchtbad.

HENGÉLO

Categorie A:

Vernieuwing concertgebouw annex schouwburg; openbare leeszaal en bibliotheek; nieuw gebouw voor RK hogere technische school urgent; uitbreiding lagere technische school; bijzondere lagere technische school; Hengelo beschikt thans over 4 kleine onvoldoende geoutilleerde zwembaden; 1 goed geoutilleerd openluchtbad en een natuurbad zijn beslist nodig; een overdekt zwembad ontbreekt, behoefte daaraan groot; inhalen achterstand 10 gymnastieklokalen; achterstand sportvelden; sporthal; wandelpark.

Categorie B:

Nieuwe muziekschool; wandelpark.

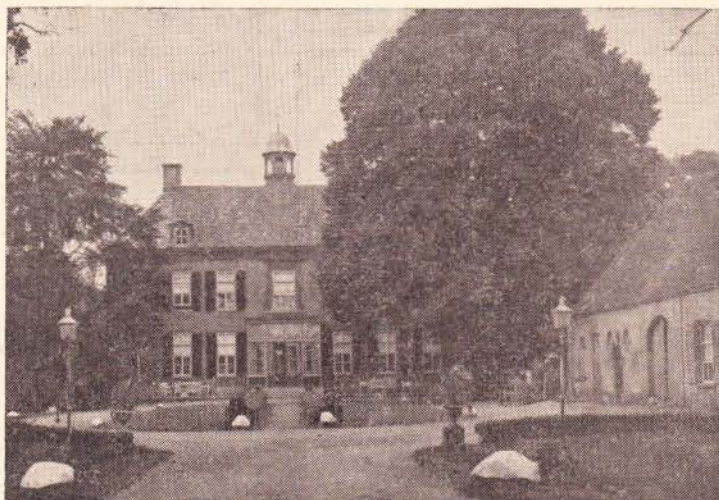
ALMELO

Categorie A:

2 bijzondere lagere technische scholen; uitgebreide technische school; verbetering schouwburg; achterstand aan sportvelden; aanwezig is 1 oud zwembad dat dringend verbetering eist;

Rijssen

LUSTHOF DER EDELEN

Het landgoed de Oosterhoff te Rijssen.

PARADISUS NOBILIUM, de Lusthof der Edelen, zo heette in het deftige Latijn dier jaren bij al wat titels voerde in de 17e eeuw de streek, temidden waarvan Rijssen is gelegen.

Er lagen eertijds heel wat adellijke landgoederen rondom het stadje Rijssen, waar de boerenpachters woonden: de Oosterhoff, de Krans, de Cattelaar, de Dackhorst, het Slot, het Staverden, het Elsen, de Grimberg. Er is niets van overgebleven, zelfs geen afbeelding; het grondbezit is versnipperd. Vele namen, van vermoedelijke bewoners van deze landgoederen liggen verborgen onder een laag portlandcement, die de kerkvoogdij in 1899 over de grafzerken in Rijssens oude kerk heeft doen strijken. Een gedeelte ervan is opgetekend door de heer A. C. baron Snouckaert van Schauburg. Alleen de Oosterhoff heeft de 19e eeuw, die het graf is geworden van honderden kastelen, overleefd. Het huis, waarover diverse bijzonderheden te vinden zijn in het boekje „De geschiedenis van Rijssen” (een keurige uitgave van de VVV te Rijssen, waaraan we verschillende gegevens ontleenden)

overdekt zwembad ontbreekt nog; inhaal achterstand gymnastieklokalen; sporthal.

Categorie B:

Vernieuwing openbare leeszaal; 2e openluchtbad; sportvelden; stadsgroen; gymnastieklokalen.

werd in 1960 door de stad Rijssen aangekocht. Alhoewel er nog geen restauratieplannen bestaan (welke niet jarenlang mogen uitblijven, omdat het huis in een verregaande staat van verwaarlozing verkeert) en er evenmin een bestemming voor gevonden is (men spreekt in Rijssen over jeugherberg, internaat, dependance voor de TH-Twente, conferentieoord) zijn GSW-arbeiders in de afgelopen dagen begonnen met het uitdiepen van de gracht en het opknappen van 't park; het aangekochte landgoed beslaat 19 ha.

Stadsbleek „de Wijerd” wordt wandelplantsoen

Op 16 mei besloot de Raad van Rijssen om „De Wijerd”, een van de weinige overgebleven bleken in Twente, waar tot voor enige jaren terug nog honderd Rijssense huismoeders wekelijks de was kwamen spoelen, de bestemming van wandelplantsoen te geven. Een gunstige beslissing, óók voor het met minder recreatieve ruimte bedeelde westelijke deel van Rijssen.

VUURJAOR

Wat is 't non mooi in de natuur,
'k Loop vuur plezier de buske duur,
Nen heeln hoop knuppe staot op springn,
De vuelkes zint al drok an 't zingn.
Iej roekt det 't vuurjaor is ekümm,
Det 't weenter ofskaejd hef enümm,
Al is het dan ook nog wat fris,
An als kuej zeen det 't vuurjaor is.

J. R., Riessen

**Kopen bij de Spar
Is sparen bij de koop**

DIVERSE PLAATSEN

J. A. Lesscher & Zn.SAASVELD - TELEFOON 238
Smederij en Reparatieinrichting - ExpeditieHandel in landbouwwerktuigen, melk-
machines, tractoren, bromfietsen enz.

COÖP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwoeders

Brandstoffen

Ondervindt 't
DIJKHUIS - kleding▼
wint 't
HAAKSBERGENDENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMENRUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

Veur brulften en partiejn

Hotel 't Schip

BOORN

Van oolds bekend

BOERENLEENBANK

— LONNEKER —

De Spaarbank
voor iedereenAlle bankzaken
Telefoon 10223**E. J. Lantink**LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN
RADIO - TELEVISIE - ELECTRO
TECH. INSTALLATIE - BUREAU
WASMACHINES - VERLICHTING

Waarum ze bijj

«De Eendracht»

IN TUBBIGE

de botter, kees, pap en yoghurt haalt?

Umdat de produkten van
De Eendracht good bevaalt

LOHUIS en NIEMAN

Tel. 3966 Hengelo Tel. 4290

Aannemers van grondwerken

Verhuur van draglines
en bulldozer

Voor een kwaliteitshorloge:

G. HOFLAND

Mr. Horloger - DENEKAMP

S & S RADIO EN
TELEVISIE

Enschede - Raadhuisstr. 37

Machinefabriek veur Möllenbouw

J. Kleinbussink & Zoon

Duivenlaan 28-32 - Apeldoorn - Telefoon (0 6760) 12886

Machines en apparaten veur maalteriejen, veevoorfabrieken en silo's.

Seend 1899 nen naam met nen bekenden klaank (ook veur Tukkers).

enschede

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

Voor betere schoenen Rommelaar

VAN LOENSHOF 31

VEILIG en COMFORTABEL

TOURINGCARBEDRIJF

M. ZINGER

Emmastraat 91 Enschede Tel. 4827

FOTO-FILMBEDRIJF Van Loenshof 10
Tel. 5271
Filiaal:
Oliemolen-
singel 37
Tel. 6118

Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!
Pyrmonstraat 15 - 19
ENSCHDE

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

de „Twentse Post”

staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de kultuur in deze streken

en „CO-OP OOST”

staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de consument. Ook voor **Uw** belangen en
die van **Uw** gezin„Co-op Oost” met vestigingen in geheel Twente
en in de Gelderse Achterhoek.

Kruidenierswaren - vlees - brood - banket - textiel - schoenen - kleding - brandstoffen - huish.art.enz

Oud-Twentse namen

Een der bronnen van inkomsten van 'n middeleeuwse stad was het recht dat men hief van inkomende vreemdelingen. Zo moesten ook in Ootmarsum alle vreemdelingen, die het burgerschap van deze stad verlangden, niet alleen bewijzen, dat ze vrijen waren, maar ook een bedrag in de gemeentelijke schatkist storten, dat sinds 1566 verschillend was voor meer- en min-gegoeden, terwijl bovendien ook werd verlangd, dat ze een eind straat aanlegden.

Van de ingekomen burgers werd sinds 1302 aantekening gehouden in het Burgerboek van Ootmarsum. Zo geeft dit boek b.v. volledige gegevens over de jaren 1396 tot 1428. Het begint met een lijst van „borgher unde buer unses stades van Oetmersen du men screef sesendetneghentich” (1396) en bevat verder de namen van personen „untfangen in unse borgerscap”.

In de oude stadsrekeningen treft men vervolgens de recognitiën aan, die de nieuwe burgers moesten betalen.

(Vervolg van pag. 1)

Olde schriefwieze gung verleuren

„De schriefspraoke van de Middelnederduutsen tied gung verleuren. Doo de spraoke zik zölf wiervun en zik wier bekend wol maken deur berichten en teksten, was de olde schriefwieze nich meer in gebroek. Het olde Nederduuts leavendig maken is onnatuurlik en onhistorisch. Mer in de spelling van het Nederlands (w.o. het Twents) mut het eagen weazen bedach wean. Vrogger bekeken wiej de dinge van boeten, een gevolg van den antiëken tied — Latien, Grieks: met een scharp idee um de dinge te concretiseren. Mer de spraoke hef - zoas alle Germaanse spraoken - in eer zelf biejunderere trekken, dus nich alleen grammaticale trekken. Oet dit wezen, wat zee zelf hef, mut de spelling wodden maakt: ne structurele, fonologische spelling. Het beste wat er op dit gebied tot stand is ebrach, is de Vosbergen spelling”, zo besloot Dr. Rakers zijn betoog.

Wanneer we nu, na zoveel jaren kennis nemen van de in bovengenoemde bescheiden voorkomende namen, dan is het opmerkelijk, hoe deze thans - vijf à zes eeuwen later - nog veelvuldig in Twente voorkomen.

We ontmoeten o.m.: Gherriit Lubbertinck, Lambert ten Broechues, Gherriit Lansinc, Plechtes dochter Asselle unde Aliit, Gherriit Johanszone Vrilinc, Aliit Hollinc, Swemko Wessels, Gherriit van Roetmen (Reutem), Albert ten Velthove, Gherriit Ghosens zon, Godiken ten Veelde, Mense ten Tyghues, Rolef Kemenade, Enghenbertinc, Lambert Kuckukes, Hermanus Coster ende zin wief Katherinen, Aellert Hofstede to Vasse, Dubbe Wyghers, Herman Gherdinc to Vasse Hille sien wyf unde oer kinder borghers, Johan Rosinc wief unde kinder, Johanne Hesselinck, Ghese Lentferdinc, Berent ten Maethues, Aelbert Johanninck Heylewich Blome, Johan de Cock, Bernt Hesselinc, Gherde Brunyng, Johanne ten Thije, Alyde Bekync, Johan Beckinck to Manre, Ghese Wyssyng, Gertrued Exhoe, Johan Scroder, Henric Mensynck, Herman ten Bokum van Tilgede, Wolter ten Ghetkatte, Henrick ter Steghe, Johan Everdynck to Alberghe, Johan Essynck, Herman Vyncke, Fenne ter Horst to Tubbarghen, Frerick Assinck, Ald Hermelinck, Herman Potgheeter, Gerd ter Sconevelde te Gesteren, Jacob Peters, Dyrck Tuessiegh to Roetmen, Albert Smyt Johan Rerynck gheboren van den Duyvekatte to Alberge, Albert Becker, Aleff Ensynck, Aelbert Boding to oelde Oetmersen, Hendrich Morsel, Gerrit Ten Dusschotte, Johann Staverman, Evertt Pickmaet, Hendrich Kolthoff, Derck Hilgerinck, Johan Kemperynck, Dyrick Jansen, Johan Palthe.

Soms werd de plaats van herkomst der nieuwe burgers vermeld. Daarbij kwam Vriezenveen nog voor onder de oude naam Almeler Venne. Interessant is ook de spelling van diverse namen en de nog bestaande overeenkomst van sommige woorden met die uit de streektaal.

Mevr. W. Hagreis-Post, Hengelo:

MEI

Zeute lochten
Veugelvlochten
Bloomenkraansen
Muggendaansen
Weeld gedalver,
Van de kalver,
In de wei.

Dikke knöppe
An de töppe
Zint ebösten
In de nösten,
Hooft het wiefke
Met eer liefke
d'Eikes waarm.

Alns bleujt
't Vee dat leujt
Van verlangen.
Nao den langen
Weenternach,
Is 'n Meiendag
Toch ekömmen.

Witte wolken
Biejenvolken
Neerstig vliegend
En zik weegend
Op de bloomen
Heurt ze zöomen
In de zun.

'n Dag lig daal
'n Nachtigaal
Fluit zien leed
En oet 't reet,
Kleenkt kikkerzaank
Zo vriej en vraank
Nao 'n hemmel op.

't Meien weendke
Spölt met 't keendke
Dat in 't weegke
Kik nao 'n vliegke
Zee hoo 't licht
Leef en zacht
In de mei.

Promotie E. Th. G. Nuytens

„De tweetalige mens”

25 Mei j.l. promoveerde aan de katholieke universiteit te Nijmegen de heer E. Th. G. Nuytens uit Borne tot doctor in de letteren op een proefschrift dat steunt op een jarenlange studie van dialect en cultuurtaal in Borne en getiteld is: „De tweetalige mens”. Promotor was Prof. dr. A. A. Weijnen.

ENSCHEDÉ

Biej 's leavens wit en 's leavens zwat
sprek aait 'n bleumke nög tot 't hart

BLOEMEN-
MAGAZIJN «*Corona*»

HENGELOSESTRAAT 156 - TELEFOON 3238

A.v.d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 16688

PARAPLU-HUIS
D. Huckriede
Hengelosestr. 129

Machiefabriek
ARENS & Zn

➔ tandwielen
Perikweg 52

voor goeie schoenen
bekend

Heng str. 16 - Oldenz.str. 93 - v. Loenshof 5

Ook Uw
adres *H. Zwier*

DAMES KAPSALON

Lipperkerkstr. 129 - Tel. 8159

alle boeken over
TWENTE
Van den Broek en Adolfs
Gronausestraat 5

Uit
voor-
raad
lever-
baar:
BETONTEGELS, BETON-
SCHUTTINGEN, BETON-
PUTROOSTERS ENZ.

Bimsbetondakplaten, Keerwanden
Fa. J. H. Schuurink Binnenhaven 116
Telefoon: 3009

KUIPERS

Hoeden en
Herenmodes

OLDENZAALSESTRAAT

Speciaal adres veur oew kleere

Haverstr. 23
ENSCHEDÉ

Nieuwstr. 22
HENGELO

Een BRIL, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalanderstraat 24-26 Enschede

Wat vunne fietse iejeleu ook oet oonze
zaak begeert
Elke fietse wodt deur oons
gegarandeerd

Offrein Oldenzaalsestraat 33
Telefoon 2602

revisie van motor- en autodelen

S. ten Cate

HESSENWEG 1-9 - TEL. 5413
DR. BENTHEMSTR. 35 - TEL. 5418

Gramofoonplaten Pick-Ups

SPECIAALZAAK Nieuwstr. 57 Tel.
3909 Hengelo O.
RADIOKO C. F. Klaarstr. 28
Tel. 4863 Enschede.

ZAODHAANDEL

Dalenoord

'n oold Tukkers-adres
Oldenzaalsestraat 35

KEUKEN-INRICHTINGEN

Voor iedere platte-
grond wordt de
juiste keuken ont-
worpen. Ook voor
U willen wij gsarne
een ontwerp maken
en voor een goede
uitvoering zorgen.

ALG. HOUTBEWERKINGS INDUSTRIE
Binnenhaven 136 - Tel. 7259

Coöp. Melkinrichting
LONNEKER-
producten zijn beter!

TELEVISIE
*
HOOR
APPARATEN
*
RADIO

Blijvende service!
Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 4695 ENSCHEDÉ.

oostvogel
sinds
1795

ENSCHEDÉ

Haverstraat 1 - Hengelosestr. 9

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken

gazon- en motormaaiers
(ABNER, BRILL, FOLBATE, HUSQVARNA)
Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**
BLEEKERSTR. 18 - ENSCHEDÉ

ADOLFS & PENNINK
de boekhandel t.o. 't postkantoor
studieboeken
pocketbooks - romans

Voor
medaille,
krans, tak
of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

advertenties bekijken is bijna net zo gezellig als winkelen

Stiepel - teken

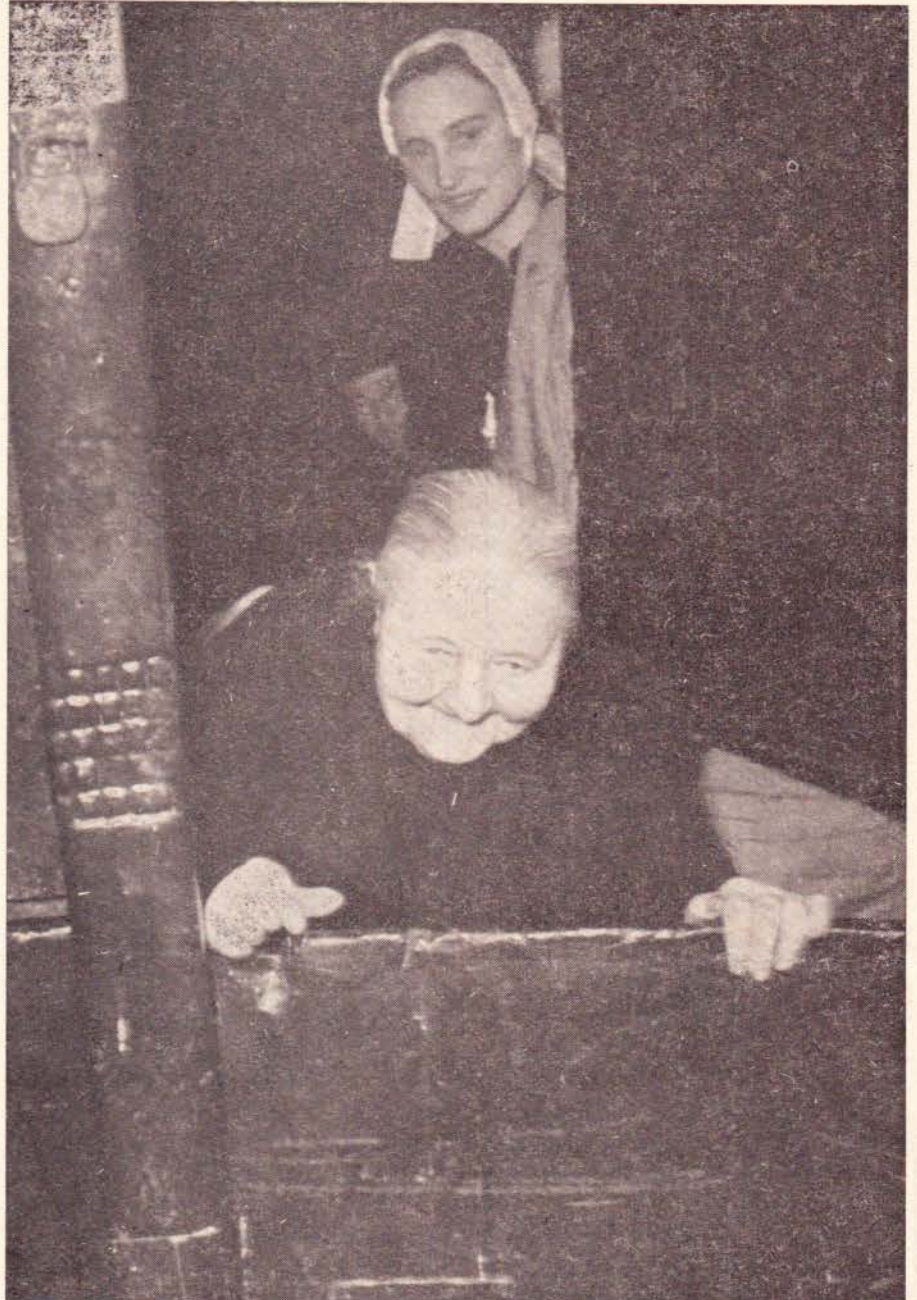
De „stiepel” is een lange paal, staande in het midden van de vleugel-deur of „nienduure” van een boerderij. Wanneer wagens of karren in of uit moeten rijden, wordt de paal verwijderd. Dikwijls zijn deze palen of „stiepels” voorzien van tekens. Sommige folkloristen zien in deze tekens een overblijfsel van de donder-bezem, waarmee onze heidense voorvaderen hun huis stelden onder bescherming van Donar, de god van de donder. In latere eeuwen, toen boerentimmerlui het teken niet meer begrepen, kreeg het andere vormen, bijv. van een zandloper. Mogelijk is deze laatste vorm nagebootst van de muurconstructie uit hout en steen, de z.g. vakbouw, die in het hout-rijke Oost-Twente veel voorkwam. Het diagonaalsgewijze aanbrenge van een kruis van houten balken gold als een belangrijke versteviging. Ook bij het bouwen van burchten en kastelen werd deze constructie veel toegepast. Verder kwamen ook veel kruisvormige vuurankers voor.

De Oldenzaalse oudheidminnaar A. G. de Bruyn zag in de zandloper-vorm een zogenaamd Bourgondisch kruis, zoals men dat in de heraldiek herhaaldelijk tegenkomt evenals in smeedijzeren hekken enz.

De stiepelfiguur werd door de timmerman gesneden en kan symbolisch betekenen: „dit huis is een burcht”.

Het maken van kruisvormige constructies vindt een eenvoudige verklaring in het streven naar meerdere stevigheid.

Overigens komen ook andere stiepel-tekens voor. Architect Jan Jans heeft er een honderd in tekening gebracht.

„Nienduure” met stiepel en eenvoudig stiepel-teken.

*Het lange kaole weenter
dat is now wier veurbiej
Den mei, den mei is kommen
en maakt wier allens niej*

een abonnement op dit maandblad kost f 3.60 per jaar.

Diverse plaatsen

Antiek ▼

Th. Budde Ootmarsum

Wee rekken kan geet naar
zölfbediening
PARAAT

Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreenken

Bookweite is 'n lekker en ge-
zond etten, as pannekooke
of niejmoods as vlokken. Nempt
mel of Billy Quick bookweiten-
vlokken van de Grutter oet
Boorn

Erven ten Cate
BORNE

BOERENLEENBANK

Borne

verzorgt alle bankzaken
Grotestraat 162, Tel. 476

BOERENLEENBANK

Eubbergen

De spaarbank voor iedereen

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402-201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

oldenzaal

**de zaak met meer
dan 50 toonkamers**

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 15 Tel. 2077
OLDENZAAL

**De zaak
waar U altijd slaagt**

„Doe 't zelf”
met onze Gereedschappen
en U bent veel voordeliger uit!

fa. Groensmit

de grootste sortering, de laagste prijzen
Boterstr. 1, Tel. 2484, Oldenzaal

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's mö'j bekieken)

fotohandel

't Kiekeske

Grammofoonplaten

GROTESTRAAT 35
TELEFOON 3177 *Geft de toon aan!*

OLDENZAAL

BLOEIENDE INDUSTRIESTAD,
heerlijk gelegen aan de voet van de
Tankenberg. Omgeving rijk aan natuur-
schoon.

- * ST. PLECHELMUS-BASILIEK, bijna duizend
jaar oude Oudheidkamer.
- * Karakteristiek stadscentrum. Volop gelegen-
heid voor sportbeoefening.
- * Overdekte bad- en zweminrichting.
- * PRIMA HOTELS en PENSIONS

Het adres voor **haantjes**
en natuurlijk ook andere
lekkere hapjes is:

Café - Rest.
GROBBE
Markt 15, Tel. 2550

GROBBE
SNACKBAR
Boterstr. 35, Tel. 3245
OLDENZAAL

Hoveling
v/h Oosterholt-Wiegerink

FORT-SCHOENEN: nog altijd de beste
kinder-jongenschoenen met 1/2 jaar garantie.

aardgas

de BRANDSTOF uit eigen
TWENTSE BODEM is

voordeliger

Gemeentebedrijven
Burg. Wallerstraat 3

Meubelen
Tapijten
Bedden
Linoleum
Colovinyl-
[tegels]

Voor spuitwerk aan Uw auto

▼
ALBERT KIP

HEINKEL

SPARTA

ANTOON HUTTEN

veur niej spul en reparasie
DENEKAMPERSTR. 71 TEL. 2863

PUCH BERINI ZUNDAPP

DE PINKSTERBRUIDJES IN TWENTE

Plaatselijk zal men in Twente op de Pinksterdagen nog wel pinksterbruidjes kunnen ontmoeten, ofschoon het niet meer is wat het vroeger was. Nu lopen ze daar met tweeën of drieën om een paar cent op te halen maar vroeger waren het hele groepen van vijftwintig tot dertig kinderen. De drie voorsten waren „mooi emaaft”. De middelste was de bruid en droeg een kroon, soms behangen met echte zilveren en gouden kettingen, die geleend waren. De rechtse droeg een mooi versierde korf, waarin de eieren werden opgehaald terwijl de twee linksen gezamenlijk een tinnen schoteltje vasthielden voor de geldelijke giften. 's Avonds werden voor deze centen eieren, brood, beschuit en andere gekocht, dat Pinkstermaandag door de leden van de groep werd veroberd. Alleen de oudere generatie zal zich nog kunnen herinneren, hoe de jeugd weken van

te voren uitkeek naar deze dagen, die dan ook werkelijk feestdagen waren.

Om het gebruik te stimuleren worden plaatselijk wel wedstrijden gehouden met prijzen voor de mooiste groepen. Vandaar dat het maken van de kroon, die met meidoorn of andere bloesem is versierd, Zaterdag voor Pinksteren heel wat handen druk werk geeft, want een mooie kroon betekent kans op een prijs.

Bij de rondgang van huis tot huis, die in de morgenuren plaats vindt, zingen de groepen het volgende lied:

„Daar komen de Pinksterbruidjes aan,
en ze zijn zo heel mooi aangedaan.
Geef wat, houd wat en het volgende jaar
nog eens weer wat.
Hier woont een rijk man,
die ons wel wat geven kan.
God zal U lonen,
met honderdduizend kronen
met honderdduizend strikjes eraan,
daar komen de Pinksterbruidjes aan.

Vader, Zönne en Heiligen Geest

Engle, leert oons 't lofleid zingen,
Zo, dat 't höögste wödt presteerd.
't Tot den Vader duur mag dringen,
Den de Schepping, hef formeerd.

Halleluja! Halleluja!

Den in Leefde oons regeert.

Zönne, wi'j bekränst met döörne,
Geselt Di'j, slaot Di'j an 't hoolt.
Doew zochs immer 't verlöörne
En vergifs oons doezendvoold.

Halleluja! Halleluja!

Jao, helps dreagen oonze schoold.

Komm' ook éénmaal in oons dale
Vlammend veur van Heiligen Geest.

Dat wi'j sprekt ne nieje tale
Op 'n eeuwig Peenksterfeest,

Halleluja! Halleluja!

Één met Vader, Zönn' en Geest!

Kö'w oons daarin nich vereengen,
't Wödt 'n geestlik oonder gaon. —
't Op de knee vuur den Dree-Eengen
Leg ne zeel' in oons bestaon.

Halleluja! Halleluja!

Griep de Haand, dee wödt eboan!

Ambt Delden

A. P. v. d. Moolen

PAOSKE

Now braandt er wear de baokens
En kleurt den hemmel rood;
Want Christus hef ewonnen,
Jao, wunnen van den dood!
Alleluja!

Now kleenkt de vromme leeder
wear as van oalds um 't veur.
„Christus is opgestanden!”
't Galmt blie heel Tweante deur!
Alleluja!

Now vlöggelt in Oatmöske
Paoskeerls naor oalen doon;
„Alleluja!” zo zingt ze.
Den blieden, blieden toon!
Alleluja!

Now wodt den Paoske-staken
In Deanenkaamp wear haald;
„Alleluja!”, want Christus
Hef oonze schold betaald.
Alleluja!

Lao wie oons al verblieden
In dussen heiligen dag,
Dat oonze zeel in Christus
Oók wier verriezen mag!
Alleluja!

Paoske '62

Toon Borghoes

hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbosch
Molenstraat 18

A'j wat koopt bi'j **Herman Olthof**
Kô'j der wisse ook op an
Dat ziene fietse of zienen brommerd
Het ook jaoren maken kan
Komt es neuzen nao zien' veurraad
Dan stao'j paf, dat wee'k sekuur
Wat den **Herman** in ziene zaak hef
is **kwaliteit en nooit-te-duur!**

G. H. Olthof-Jansen
INDUSTRIESTR. 187
tel, 2178 Hengelo

Elke beschadiging

aan Uw auto
wordt door ons onzichtbaar
hersteld. Wij zijn **SPECIAAL**
ingericht voor:

- **Uitdeuken**
- **Las- en**
- **Auto-Spuitwerk**

J.B. SCHUMANN EN ZN.
HENGELO(O) TEL. 3797

Top-SLAGERIJEN
Olde Olthof

De boterham,
belegd met onze **WORST**, vliegt er in!
Weemenstr. 24 Twekkelerweg 60

B.I.O.D.'s Wiesel: 4 persoons polyester caravan
B.I.O.D. Excellent: 4-5 persoons vouwkampeerwagen
B.I.O.D. Exotic: 2-3 persoons vouwkampeerwagen
B.I.O.D. Explorer: keukenbagagewagen
B.I.O.D. Clipper Junior: 2 persoons imperial tent
B.I.O.D. Stabil: imperial dakgootplaatsing

B.I.O.D.

Machine- en Apparatenfabriek
Binnenhavenstr. 12a-14

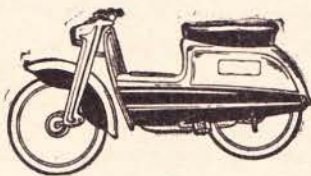
Opgericht 1845 Opgericht 1845
Fa. H. van Wezel
Expeditie- en Transport-
bedrijf
HENGELO (O.)

„Wiej veurt van allens”
Tel. 3650 Tel. 3650

Meubelen — Tapijten
Gordijnen — Bedden
Morsinkhof

ENSCHDESESTR. 16

KAPTEIN - TYPHOON
PONETTE BROMFIETSEN

D. TEESINK

LANGELERMAATWEG 152

Het wonder Willemsplein 27
van Hengelo HENGELO
Magazijn voor

Rijwielen, Onderdelen en Electra

**Automobiel-
bedrijf**

J. WARMINK
Hengelo Ov.

Ziet onze nieuwste
Austin-modellen

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

Bult's Slagerij
VOOR VLEES
EN VLEESWAREN
WEEMENSTR. 12, TEL. 2752

AHREND

Telgenflat Hengelo Tel. 7266
voor: **Lichtdrukken, Foto-
copieën, bestekken.**

Ruischer en Hartgers

Veur elektrische apparaten

Radio en Televisie

Drienerstraat 4 - Tel. 4878 - Hengel

Biej **Bookhaandel
Broekhuis**

hebt ze „MANS KAPBAARG”
van G. B. VLOEDBELD

't Beste humoristische book in 't Twents!

Bi'j Jan Dikken in 'n Dieselgreuntehal
Gef 't aait 'n plezierig koopgeval.

Gaot daor oew fruit of greunte kopen,
Dan zu'j ok nooit naor 'n aander lopen.

Komt ok 's neuzen bi'j Jan! Jao?

Jan Dikken Dieselstraat 1

Hotel National

Grote Twente-zaal voor
bruiloften, partijen, ver-
gaderingen, bijeenkomsten

Burg. Jansenplein, HENGELO

t.ö. het Gem. huis. · Aanbevelend: J. C. Holthaus

Vespa

SCOOTERS

Nu weer nieuwe modellen!

Hebt U plannen, kom er eens in.

Willems Langestr. 21
Telef. 3438

Vespa-dealer sedert 1950

Wees wijs!

Koop uw
vlees bij 't **Vleespaleis**

He'j vearken, schäöpe, beeste
of peerde
Dan mu'j 't eens eerst
bij oons preberen.

Vleespaleis

Gebr van Gelder

Kuierdraod 05400-2280

Veur de
hele
börgeriej

Reef

de beste
stomeriej

KRABENBOSWEG 142. TEL. 3888
INGANG ALEIDASTRAAT 2

Hengelo Werk.
Woon' en
Winkelstad

Empo-Humber-Vestingrijwielen
Rijwielhandel en Reparatieinrichting
v. Merksteijn
Tuindorpstr. 18-20, HENGELO

HOLLANDIA ondergoed
kousen, sokken, tricôtages
H. J. BENNINK
Manufacturenhandel Industriestraat 88

Haarden en Kachels

Gereedschappen, IJzerwaren, Huish. art.

BLOEMENMAGAZIJN
K. Hunia & Zn.
Tuindorpstraat 38 — Brinkstraat 1a

Speciale bakkerij
TH. J. TE KAATH
Heerlijke Koek, Banket en Gebak
▲ Krabbenbosplein 12
▲ Oude Postweg 8
▲ Schumannstr 18

MORSINK
SOLASPECIALZAAK *Servieren*
Weemenstraat en Kotmansweg - Hengelo

BOERENLEENBANK
Hengelo (O.)
verzorgt alle bankzaken
Parallelweg L.S. Telefoon 7366

 N.V.
out-
bewerking
ENGELO
Interieurspecialisten
Chopinstraat 11 — Tel. 3798
Econ. Dir. J. M. Prinsen
Chopinstraat 12 — Tel. 3798

PORTJE
Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

W.W.W.
 Zakelijk
staat een
bril van
Westen
WEEMENSTRIS HENGELO
Zakelijk en maatwerk
Pas-Tunette Corsetten en BH's

DAMES KAPSALON **Elfride**
voor dag- en avondkapsels
J. BOOMKAMP Industriestr. 130
Tel. 4009
Dames- en Herenkapsalon

H. J. Krakers
AANNEMERSBEDRIJF
Tel. Hengelo 2964
Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

de **Bokdams**
voor
DANSLES
Drienerstraat 37

N. V. Garage DESTER
Off. Gen. Motors Dealer
Vauxhall Bedford Pontiac
Modern doorsmeerstation
Enschede'sestraat 130-140, Hengelo

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:
Blouses - Rokken - Vesten
Molenstr. 5, Tel. 7382, Hengelo

VERSTEEG's veerve
veur hoese en earve
Molenstraat 20
Hengelo (O.) — Tel. 2207

Automobilbedrijf
ERNÉ FIAT
Deldenstr 42
Tel. 2120
vanaf:
f 3799
500

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN
Van Dijk voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

Wagenaar
MODEHUIS
Brinkstraat
Hengelo
HET HUIS VOOR EXCLUSIEVE DAMESKLEDING

de vraege, dee nich meuliek bleek

In ne klasse har de meister
Ne hele meulike vraege 'daon.
„Wat lust alle keender geerne?“
't Antwoord mos op 'n breekfen staon.
Alle breekkes wadden zo binnen.
Wee'j wat doo de meister las?
Met grote letters stun te lèzen
dat dat lekkere „Yoghurt“ was.

YOGHURT: fris, voedzaam, gezond.
Gecombineerd met vruchten as „toetje“ nich te
evenaren. YOGHURT wodt ow in hoese brach
deur ow melkventer.

Erica-Service

Doe het zelf en maak van Uw tuin een LUSTHOF.
Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan.

Vraagt inlichtingen:

ERICA-siertuincentrum

BORNE, direct achter 't station.
De mooiste kwekerijen in Twente

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn bezienswaardigheden, waaronder een natuurhistorisch museum, en zijn goede hotelaccommodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

Automobielbedrijf

Van Laar en Feijten

Enschedesestraat 127 - Tel.3983 - Hengelo

SIMCA

DAF

Klaant'n van BISCHOFF

Bint almaal vol lof

Ne dame of heer . . .

Ze komt aaltied weer

want:

Bischoff

hef 't beste wat er is

Oawertuugt ow van dizze waarheid

N.S.U.

Quickly

reeds vanaf f 485 -.

Importeur: TAMI N.V. Delden

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

Linoleum Atopic Colorite
Colovinyl Vredestein Rubber
VLOEREN

Rubber- linoleum trapbekleding
VLOERENBEDRIJF

F. Boerkamp

Telgenflat (1e Etage) Tel. 4064
Berfloweg 8 - Telefoon 2181
en Klein Driene Hengelo (O.)

Tukkers... mag ik offen 't woord?
Smiet oew geeld nich aover boord
Tukkers... a'k oe raon mag .. spoort!
Gao'j daor almaal met akkoord?

Breng dan
oew geeld
naor de

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraote 43 - HENGEL

Henny J. v. Egteren

C.F. Klaarstr. 18a - Tel. 2365 - Enschede

Lid van de Selectiegroep van
Nederlandse Dameskappers

Gedipl. Dames- en Herenkapper
Manicure - Pedicure
Schoonheidsspecialist
Medisch gedipl. Haarkundige

VéGé

voor $\frac{U}{W}$ levensmiddelen

guller met zegels... guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

AUTOMOBIELBEDRIJF

W. Noordegraaf

Oldenzaalsestr. 19 - Tel. 4444 - Hengelo (O.)
off. FORD dealer

HUISHOUDTEXTIEL
VOERINGSTOFFEN
JAPONSTOFFEN

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN

JORDAAN - TER WEEME N.V.

HAAKSBERGEN

N.V. Automobielbedrijf

BLEEKER

● OPEL

● CHEVROLET

● OLDSMOBILE

TELEFOON 2623-4500 HENGEL

Kuipers

kleedt U
steeds beter dan best
HENGEL - TELGEN 21

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

Coop. „De Landbouw” W.A. GOOR

Het adres voor:
Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.